

เอกสารแถลงข่าว ในพิธีเปิด “โครงการการขยายผลและพัฒนาความช่วยเหลือกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัย
นอกระบบในกรุงเทพมหานคร”

วันอังคารที่ 22 กันยายน 2563 เวลา 13.30 น.

ณ ห้องประชุมบางกอก อาคารไอราวัตพัฒนา ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ดินแดง

วันอังคารที่ 22 กันยายน 2563 เวลา 13.30 น. พล.ต.อ. อัศวิน ขวัญเมือง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้
เป็นประธานในพิธีเปิด “โครงการการขยายผลและพัฒนาความช่วยเหลือกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัยนอกระบบใน
กรุงเทพมหานคร” ณ ห้องประชุมบางกอก อาคารไอราวัตพัฒนา ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ดินแดง

**รศ.นพ.อดิศักดิ์ พลิตผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
มหาวิทยาลัยมหิดล** โดย สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดยสถาบันฯเป็น
หน่วยงานกลางวิชาการในระดับชาติภายใต้มหาวิทยาลัยมหิดลที่ดำเนินการศึกษา วิจัยและผลิตบุคลากรด้านการ
พัฒนาเด็กและครอบครัวอย่างผสมผสาน เป็นแหล่งวิชาการที่มีความหลากหลายเชิงสหวิทยาการที่ทำงานทั้งด้าน
สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การขยายผลให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง สถาบันฯได้
กำหนดทิศทางการทำงาน โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable
Development Goals-SDGs) และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ในการขับเคลื่อนเพื่อมุ่งสู่การเป็น “สถาบัน
วิชาการระดับชาติที่มุ่งมั่นสร้างสรรค์นวัตกรรมและความร่วมมือในการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก เยาวชนและครอบครัว
เพื่อนำไปสู่สังคมที่เป็นธรรมและยั่งยืน” และ ได้รายงานที่มาของโครงการ ว่า ในปี 2561-2562 ทางสถาบันได้รับการ
สนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) ทำการศึกษา กลุ่มเด็กยากจน 458 ครอบครัวใน กรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล จังหวัด พบว่า กลุ่มเด็กยากจนขาดแคลนที่มีภาวะวิกฤตครอบครัว ร้อยละ 53.5 มีการแตกแยกหย่าร้าง
ของพ่อแม่ ร้อยละ 25.3 มีความรุนแรงในครอบครัว ร้อยละ 14 ผู้เลี้ยงดูมีการใช้สารเสพติด ร้อยละ 69 ได้รับการดูแล
ที่ไม่บรรลุผลสุขภาพ ร้อยละ 24 มีพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ 9 มีพัฒนาการล่าช้ามาก ต่อมาได้ผลักดันนโยบายการคัด
กรองเด็กกลุ่มเสี่ยงสูงและรูปแบบการเยี่ยมบ้านโดยทีมบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาในกลุ่มเด็กยากจน โดยมีศูนย์พัฒนาเด็ก
ปฐมวัยในชุมชนเป็นจุดเชื่อมโยงทีมบูรณาการในพื้นที่

ในปีนี้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลและกรุงเทพมหานครได้มีความร่วมมือในการพัฒนา “โครงการขยายผลและพัฒนาความช่วยเหลือกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัยนอกระบบในกรุงเทพมหานคร” เพื่อยกระดับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ยากจนและมีภาวะวิกฤตครอบครัวโดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (ศพด.) ที่อยู่ในการสนับสนุนของกรุงเทพมหานคร เป็นฐานสำคัญในการนำความช่วยเหลือดังกล่าวให้เข้าถึงกลุ่มเด็กยากจนที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษาแล้วและเด็กที่ยังอยู่นอกระบบในชุมชนต่างๆ

โดยทางโครงการ ได้

1. พัฒนาเครื่องมือคัดกรองเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนขาดแคลนและมีภาวะวิกฤตครอบครัว และนำมาให้ครูและผู้ดูแลเด็กของศพด.ใช้ในการคัดกรองเด็ก ทั้งเด็กปฐมวัยในระบบและนอกระบบ
2. จัดการอุดหนุนงบประมาณแก่เด็กปฐมวัยยากจนที่มีความเสี่ยงสูงใน ศพด. เพื่อบรรเทาอุปสรรคในการเรียน และ ผลกระทบจากภัยการระบาด covid-19
3. สนับสนุนวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของ ศพด. ให้สามารถออกแบบกระบวนการและให้การดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยยากจนที่มีความเสี่ยงสูงดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดการฝึกอบรมให้คำปรึกษา เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง และการสนับสนุนทรัพยากร เครื่องมือ สำหรับครูและผู้ดูแลเด็กของศพด.
4. สนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาศพด. ให้มีกระบวนการทำงานกับครอบครัวยากจนที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งการเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมบูรณาการด้านสุขภาพและการคุ้มครองเด็ก และการส่งต่อข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือเด็กในครอบครัวยากจนที่มีความเสี่ยงสูง
5. อุดหนุนงบประมาณแก่ ศพด. เพื่อดำเนินการข้อ 3-4 แก่เด็กปฐมวัยยากจนที่มีความเสี่ยงสูง

การดำเนินงานของโครงการนี้จะนำไปสู่การช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการกลุ่มเด็กปฐมวัยยากจนใน ศพด. ไม่น้อยกว่า 10,000 คน และเด็กปฐมวัยนอกระบบ ไม่น้อยกว่า 1,000 คน และบุคลากรของ ศพด. กรุงเทพมหานคร จะได้รับการพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการกลุ่มเด็กยากจนที่มีภาวะความยากลำบาก แนวทางการทำงานที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการขยายผลในเมืองต่างๆต่อไป โดยมีระยะเวลาการดำเนินงาน 1 ปีตั้งแต่เดือนกันยายน 2563 – สิงหาคม 2564

นายพัฒนพงษ์ สุขมะดัน ผู้ช่วยผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กล่าวว่า ด้วยเจตนารมณ์ในการจัดตั้ง กสศ. ของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้ กสศ. เป็นหนึ่งในกลไกปฏิรูประบบการศึกษาที่มีขนาดองค์กรไม่ใหญ่ เน้นทำงานลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจึงวางนโยบายให้ กสศ. มุ่งพัฒนาตัวแบบปฏิรูป หรือนวัตกรรมการจัดการที่

มีประสิทธิภาพสูง สนับสนุนกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรหลักในระบบการศึกษา เพื่อใช้สนับสนุนนโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของรัฐบาล และส่งต่อให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักนำไปขยายผลเกิดความยั่งยืน เช่น ในช่วงปี 2562 กสศ. ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่ยากจนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มีเป้าหมายเพื่อให้จังหวัดมีขีดความสามารถที่จะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาหรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนได้เองในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาศักยภาพของกลไกความร่วมมือจัดการศึกษาของจังหวัด (2) พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและติดตามช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล และ (3) ดำเนินมาตรการเพื่อติดตามช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย โดย กสศ. ได้สนับสนุนการดำเนินงานในจังหวัดนำร่อง จำนวน 20 จังหวัด กระจายอยู่ทุกภูมิภาค

ในปี 2563 กสศ. ได้กำหนดนโยบายขยายการช่วยเหลือไปยังเด็กปฐมวัยที่ยากจนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยให้ความสำคัญกับการค้นหา คัดกรอง และนำเด็กกลุ่มดังกล่าวกลับเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ของ กทม. จะช่วยเตรียมความพร้อมและลดอัตราการไม่เข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างมาก

ดังนั้น กสศ. จึงได้ร่วมกับกรุงเทพมหานคร และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว จัดทำ **“โครงการขยายผลและพัฒนาความช่วยเหลือกลุ่มเด็กปฐมวัยยากจนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและเด็กปฐมวัยนอกระบบ ในกรุงเทพมหานคร** ที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการสำรวจ ค้นหา คัดกรอง และให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาอุปสรรคในการเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ของครอบครัวยากจน ทั้งที่มีเด็กปฐมวัยที่กำลังรับบริการอยู่ หรือยังไม่ได้เข้ารับบริการ (เด็กปฐมวัยนอกระบบการศึกษา) ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของผู้ดูแลเด็ก รวมถึงการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ผลลัพธ์จากการดำเนินงานของโครงการ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยใน กทม. ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษา สนับสนุนให้มีอัตราการเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเพิ่มมากขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอีกด้วย รวมทั้งได้แนวทางการทำงานร่วมกับชุมชน และครอบครัวผู้ดูแลเด็กปฐมวัยยากจนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัยนอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร

พล.ต.อ. อัศวิน ขวัญเมือง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประธานในพิธีเปิด กล่าวว่า ปัจจุบันการจัดบริการสาธารณสุขเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีความเปราะบางหรือที่มีความต้องการพิเศษยังขาดกลไกและบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีความรู้ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางวิชาการในการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ร่วมกับ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จึงได้ดำเนิน **“โครงการขยายผลและพัฒนาความช่วยเหลือกลุ่มเด็กปฐมวัย และเด็กปฐมวัยนอกระบบในกรุงเทพมหานคร”** เพื่อพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร ให้มีขีดความสามารถใน

การดูแลและส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กปฐมวัยที่ยากจนและมีภาวะยากลำบากให้ได้รับการพัฒนาต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 292 ศูนย์ มีเด็กจำนวน 22,713 คน (ปี 2562) ซึ่งเด็กปฐมวัยเหล่านี้อาศัยอยู่ใน 45 เขต กว่า 2,000 ชุมชน โดยส่วนใหญ่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเด็กกลุ่มนี้มักเป็นกลุ่มครัวเรือนยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนและดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการชุมชน กรุงเทพมหานครสนับสนุนการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา และผู้ดูแลเด็กจะดำเนินงานในรูปแบบของอาสาสมัคร โดยกรุงเทพมหานครสนับสนุนงบประมาณ ค่าอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) (20 บาทต่อ คน ต่อวัน) ค่าจ้างอาสาสมัคร และค่าสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน (100 บาทต่อคน ต่อปี)

นอกจากนี้ ข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่ามีเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร อายุ 3-5 ปี ที่อยู่นอกระบบการศึกษา (ไม่ได้เข้ารับบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย) จำนวนกว่า 13,000 คน ซึ่งยังไม่ได้รับรวมประชากรแฝง ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่ติดตามครอบครัวเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น หากเราค้นหา คัดกรอง และสามารถนำเด็กกลุ่มดังกล่าว กลับเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร จะช่วยเตรียมความพร้อมและลดอัตราการไม่เข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างมาก

การดำเนินโครงการในครั้งนี้ จะให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งครอบครัว พ่อแม่ ในพื้นที่ 45 สำนักงานเขต ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน 292 ศูนย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวัดผลได้ที่ตัวเด็กที่มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย สุขภาพแข็งแรง ไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

พล.ต.อ. อัศวิน ขวัญเมือง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวให้กำลังใจต่อผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และได้ให้ความเห็นว่าโครงการนี้ได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อเด็กปฐมวัยที่อยู่ในระบบและนอกระบบ นักวิชาการและฝ่ายปฏิบัติหลายฝ่ายได้นำวิธีปฏิบัติที่ดีจากการปฏิบัติจริง มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ให้เห็นเชิงประจักษ์ โดยมีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เล็งร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกัน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) คาดหวังว่าโครงการนี้จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยยากจนเป็นพื้นฐานที่สำคัญนำไปสู่การพัฒนาคนไทยที่มีคุณภาพโดยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามเจตนารมณ์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี